YASHIL IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

"MILLIY IQTISODIYOTNI BARQAROR SAQLASHDA "YASHIL IQTISODIYOT", "YASHIL MOLIYA", "YASHIL BUXGALTERIYA" VA ILG'OR MUHANDISLIK MAKTABLARINI ILMIY-AMALIY INTEGRATSIYALASHTIRISH DOLZARBLIGI"

Maqola va tezislar to'plami

2025-YIL
30-MAY

Academic Resource Index ResearchBib
OpenAIRE
ULRICHSWEB GLOBAL SERIALS DIRECTORY
ISSN INTERNATIONAL STANDARD SERIAL NUMBER INTERNATIONAL CENTRE
НАУЧНАЯ ЭЛЕКТРОННАЯ БИБЛИОТЕКА eLIBRARY.RU
OPEN ACCESS
ROAD
BASE
Crossref
INDEX COPERNICUS INTERNATIONAL
74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Elektron nashr. 115 sahifa.
E’lon qilishga 2025-yil 11-martda ruxsat etildi.

Bosh muharrir:
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o‘rinbosari:
Karimov Norboy G‘aniyevich

Muharrir:
Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay’ati:
Salimov Oqil Umrzoqovich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O‘zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, “Nobel” mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a’zosi, Turkiya – O‘zbekiston do‘stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G‘afforovna, pedagogika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug‘aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoira Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko‘nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldixo‘ja o‘g‘li, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O‘z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig‘i o‘rinbosari
Ochilov Farkhod, O‘zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig‘i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o‘g‘li, texnika fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), katta o‘qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, iqtisodiyot fanlari nomzodi (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo‘yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o‘g‘li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o‘g‘li, TDIU katta o‘qituvchisi

YASHIL

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoira Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Viktorovna, Candidate of Economic Sciences (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI

Ekspertlar kengashi:
Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi

Board of Experts:
Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilkhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Khusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Rakhimovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridakhon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher

08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
08.00.02 Makroiqtisodiyot
08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
08.00.06 Ekonometrika va statistika
08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
08.00.11 Marketing
08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
08.00.13 Menejment
08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ
Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:
""Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali

O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirligi huzuridagi Oliy attestatsiya komissiyasi rayosatining 2023-yil 1-apreldagi 336/3-sonli qarori bilan ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

Omborxonada wms tiziminidan foydalanishni afzalliklari....16
G'ofurov Shoxjaxon Abdumajit o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich

Интеграция проектного офиса в корпоративную структуру строительной компании, работающей по epc-контрактам....21
Махмудов Сардор Козим угли

Investitsion muhit va unga ta'sir etuvchi omillar tahlili....24
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li

Tadbirkorlik faoliyati to'g'risidagi itimoiy-iqtisodiy qarashlar tahlili....27
Abduvohidov Behzod XXX

Tijorat banklarida kredit portfelini boshqarishning asosiy yo'nalishlari....30
Jo'rayev Eldor Berdibekovich

O'zbekistonda davlat budjetini kupaytirishda soliqlarni ahamiyati....34
Karimova Gulbahor Normurodovna

Dunyo oziq-ovqat bozorining dinamik rivojlanishidagi o'zgarishlar, qiyinchiliklar va ularning yechimlari....36
Tolipova Baxtigul Farxodovna

Исследование тепловых и диффузионных процессов при азотировании зубчатых колес в вакуумной среде....39
Жасурбек Юлдашбоевич Холмирзаев

Axborot tizimlaridan foydalangan holda tashkilotni boshqarish bo'yicha qarorlar qabul qilishni takomillashtirish....49
Xujamova Shahrizoda Otabek Qizi

Sanoat sektorida dekarbonizatsiya va qayta tiklanuvchi energiya manbalaridan foydalanish strategiyalari....52
Bobobekov Ergash Abdumalikovich

Sanoat rivojlanishini ekonometrik modellashtirish (Surxondaryo viloyati misolida)....56
Xalmuratov Zakirjan Mekkamovich

"Yashil iqtisodiyot" – barqaror taraqqiyot omili....58
Lapasova Kamola Farhod qizi

Umumta'lim maktablarida informatika fanini o'qitishda sun'iy intellektdan foydalanishning pedagogik imkoniyatlari....60
Raxmonov Baxtiyor Azzamovich

"Makroiqtisodiy masalalarni yechishda matematik modellarning ahamiyati"....63
Abdiraimov Abbos Xolmurod O'g'li

Moda marketingida iste'molchilarning ichki ehtiyojlari va xulq-atvoriga asoslangan yondashuvlar....67
Tuxtaeva Oydinoy Normamatovna

O'zbekiston Respublikasida standartlashtirish siyosatida xalqaro tashkilotlar bilan hamkorlik tahlili....72
Raximov Ilyos Muydinovich

Tijorat banklarida omonatlarni jalb qilishda mijoz sodiqligini oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlar....75
Raximov Shoxrux Furqatovich

Raqamli bank xizmatlarida sun'iy intellektdan foydalanishning istiqbollari va xavfsizlik masalalari....78
Erdonayev Aliqul Xalimovich

Ta'minot zanjirini optimallashtirish yo'llari....82
Matkarimova Umida Alisher qizi, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich

The role of global value chains in international trade competition....85
Rakhmonova Dildora Ergash Qizi

Электронная коммерция в узбекистане: государственные стратегии, технологический прогресс и барьеры развития....88
Махаммадалиева Муслимахон Шерали Кизи

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

Modernization of the social protection system through digital technologies and innovative approaches....90
Abduzoirov Mukhiddin Umidjon ugli, Qudratov Inomjon Nemat ugli

Tabiiy va sun'iy tolalar asosida qayta ishlangan mahsulotlarning texnologik sifati va iqtisodiy samaradorligi....93
Raximov Furqat Jalalovich

Maishiy kimyo tovarlari B2B bozori uchun barqaror va yashil taqsimot modellarini ishlab chiqish....97
Ro'ziyeva Farzona Komiljon qizi

Chakana savdo va xorijiy investitsiyalarni jalb qilish orqali hududiy iqtisodiyotni rivojlantirish....102
Po'latova Sug'diyona Iskandar qizi, Abdullayev Firdavs Sanjar o'g'li, Ravshanova Muxtarama

Zamonaviy shahar massivlarida xizmat ko'rsatish va boshqarishda "Aqlli shahar" konsepsiyasi....105
Ismailov Najmiddin Ilxamovich

Germaniyaning ta'minot zanjirlarini boshqarish tajribasidan foydalanishni afzalliklari....108
Nuriddinov G'ulomiddin Ziyovuddin o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich

Ta'minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni afzalliklari....111
Komilov Muhammmad Yusuf Sardorbek o'g'li, Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich

MUNDARIJA СОДЕРЖАНИЕ CONTENTS

TA'MINOT ZANJIRIDA CPFR TEXNOLOGIYASI FOYDALANISHNI AFZALLIKLARI

Komilov Muhammmad Yusuf Sardorbek o'g'li
Millat Umidi universitetining 2-kurs talabasi
kmuhammadyusuf095@gmail.com

Ilmiy rahbar:
Yuldashev Abduhakim Abdukarimovich
TDIU, Biznes boshqaruvi kefedrasi dotsenti, PhD

Annotatsiya: Mazkur tezis ishimda ta'minot zanjirida zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan biri bo'lgan CPFR (Collaborative Planning, Forecasting and Replenishment – Hamkorlikda rejalashtirish, prognozlash va zaxiralarni to'ldirish) texnologiyasining mohiyati, afzalliklari va amaliy qo'llanilishi tahlil qilingan. Tadqiqotda CPFR tizimining ta'minot zanjirida ishtirok etuvchi tomonlar o'rtasidagi hamkorlikni mustahkamlash, ehtiyojlarni aniq prognozlash va resurslardan samarali foydalanishdagi o'rni yoritilgan. Ishda CPFR texnologiyasini joriy qilish orqali logistik xarajatlarni kamaytirish, mijozlar ehtiyojini tez va aniq qondirish imkoniyatlari tahlil qilinib, tegishli tavsiyalar ishlab chiqilgan. Ushbu texnologiyani amaliyotga tatbiq etish samaradorligini oshirish bo'yicha xulosalar berilgan.

Kalit so'zlar: CPFR texnologiyasi, ta'minot zanjiri, hamkorlikda rejalashtirish, prognozlash, zaxiralarni boshqarish, logistika, axborot texnologiyalari, resurslarni boshqarish, samaradorlik, tizimli yondashuv.

Abstract: This thesis analyzes the essence, advantages and practical application of CPFR (Collaborative Planning, Forecasting and Replenishment) technology, one of the modern information and communication technologies in the supply chain. The study highlights the role of the CPFR system in strengthening cooperation between parties involved in the supply chain, accurately forecasting needs and effectively using resources. The work analyzes the possibilities of reducing logistics costs and quickly and accurately satisfying customer needs through the implementation of CPFR technology, and develops relevant recommendations. Conclusions are given on increasing the effectiveness of implementing this technology in practice.

Key words: CPFR technology, supply chain, collaborative planning, forecasting, inventory management, logistics, information technology, resource management, efficiency, systems approach.

Аннотация: В данной диссертации анализируются сущность, преимущества и практическое применение технологии CPFR (Collaborative Planning, Forecasting, and Replenishment) – одной из современных информационно-коммуникационных технологий в цепочке поставок. В исследовании подчеркивается роль системы CPFR в укреплении сотрудничества между сторонами, участвующими в цепочке поставок, точном прогнозировании потребностей и эффективном использовании ресурсов. В работе проанализированы возможности снижения затрат на логистику, быстрого и точного удовлетворения потребностей клиентов за счет внедрения технологии CPFR, а также разработаны соответствующие рекомендации. Сделаны выводы по повышению эффективности внедрения данной технологии.

Ключевые слова: Технология CPFR, цепочка поставок, совместное планирование, прогнозирование, управление запасами, логистика, информационные технологии, управление ресурсами, эффективность, системный подход.

KIRISH

Zamonaviy bozorda raqobat kuchayib borayotgan bir vaqtda ta'minot zanjirining samarali boshqaruvi muhim ahamiyat kasb etmoqda. CPFR (Collaborative Planning, Forecasting and Replenishment) – ya'ni hamkorlikda rejalashtirish, prognozlash va zaxiralarni to'ldirish texnologiyasi – ta'minot zanjiri ishtirokchilari o'rtasida axborot almashinuvi va hamkorlikni kuchaytiradi. Mazkur texnologiya xarajatlarni kamaytirish, xizmat sifatini oshirish va resurslardan samarali foydalanishga xizmat qiladi. Ushbu tezis ishimda CPFR tizimining asosiy tamoyillari, afzalliklari va amaliyotda qo'llanish imkoniyatlari tahlil qilib chiqaman.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xalqaro miqyosda ko‘plab olimlar CPFR texnologiyasining ta’minot zanjirida samaradorlikni oshirishdagi rolini chuqur o‘rganib chiqqan. Xususan, Seifert (2003) o‘zining “Collaborative Planning, Forecasting, and Replenishment” asarida CPFRni “hamkorlikni kuchaytirish orqali zaxiralarni optimallashtirish va mijoz ehtiyojiga tezkor javob berish imkonini beruvchi ilg‘or model” sifatida ta’riflaydi. Stank, Keller va Daugherty (2001) esa CPFR tizimi ishtirokchilari o‘rtasida o‘zaro ishonch va axborot almashinuvi darajasi yuqori bo‘lsa, bu butun zanjir samaradorligiga ijobiy ta’sir ko‘rsatishini ta’kidlaydi.

Mahalliy tadqiqotchilar ham CPFR texnologiyasining ahamiyatiga e’tibor qaratishmoqda. Masalan, R.T. Abdullayev o‘z tadqiqotlarida O‘zbekiston sharoitida CPFR tizimini joriy qilish orqali logistika xarajatlarini kamaytirish va ishlab chiqarish hamda savdo tizimlari o‘rtasida barqaror aloqalarni yo‘lga qo‘yish mumkinligini qayd etadi. Shuningdek, Sh. To‘laganova CPFR texnologiyasini raqamli transformatsiya jarayonlarining ajralmas qismi deb hisoblab, uni mahalliy korxonalarda sinov tariqasida joriy etish bo‘yicha tavsiyalar beradi.

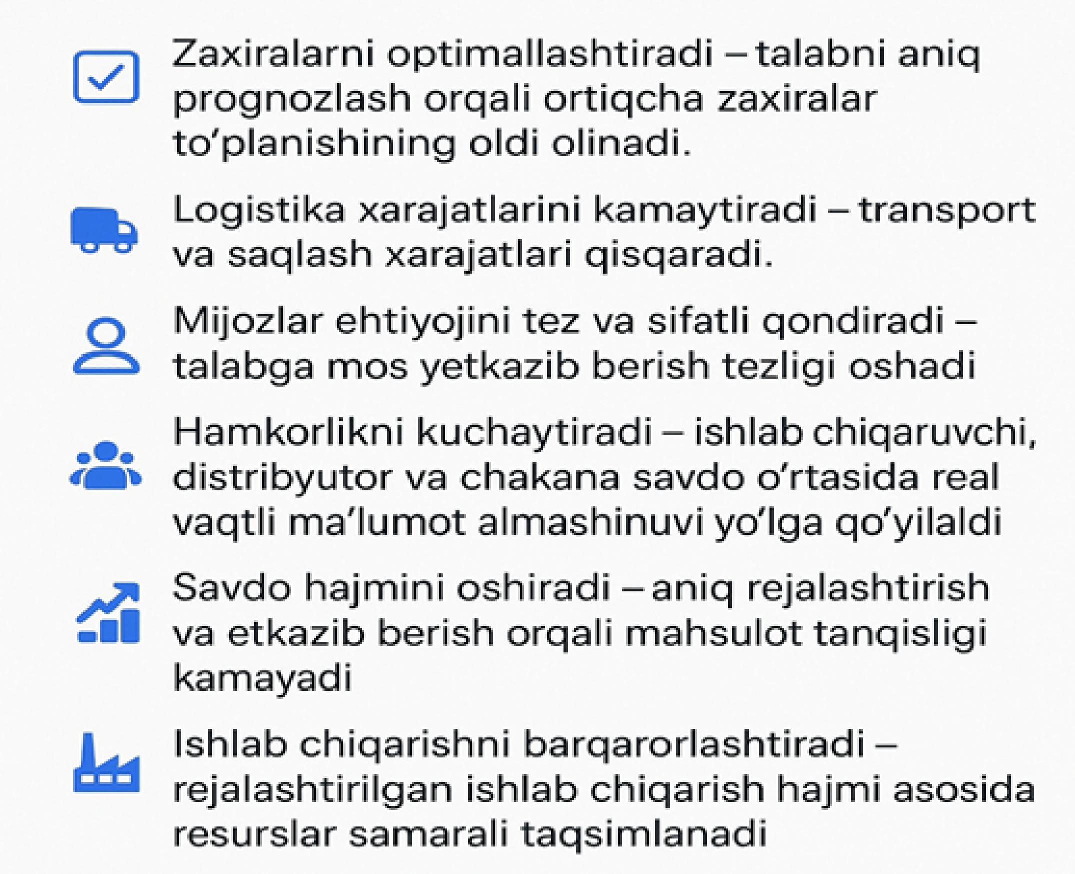

1-rasm. Ta’minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni afzalliklari.

Ta’minot zanjirida CPFR texnologiyasining samaradorlik darajasi - CPFR texnologiyasi samaradorlik darajasi:

Zaxiralarni optimallashtirish: 20% gacha kamayish;
Logistika xarajatlarini qisqartirish: 15–25% tejalish;
Mijozlar ehtiyojini qondirish tezligi: 10–20% oshish;
Hamkorlik va axborot almashinuv samaradorligi: 25–30% yaxshilanish;
Savdo hajmini oshirish: 5–15% o‘sish;
Ishlab chiqarish barqarorligini oshirish: 10–15% yaxshilanish;
Iqtisodiy samaradorlik: umumiy xarajatlarni 10–20% kamaytirish.
Kamchiliklar tufayli yuzaga keladigan salbiy ta’sir:
Dastlabki investitsiya xarajatlari: 10–20% qo‘shimcha xarajat;
Tashkiliy va texnik murakkabliklar: loyihani joriy etish muddatini 10–15% uzaytirish ehtimoli;
Moslashuvchanlikning kamayishi: tezkor moslashish imkoniyatini 5–10% pasaytirish.

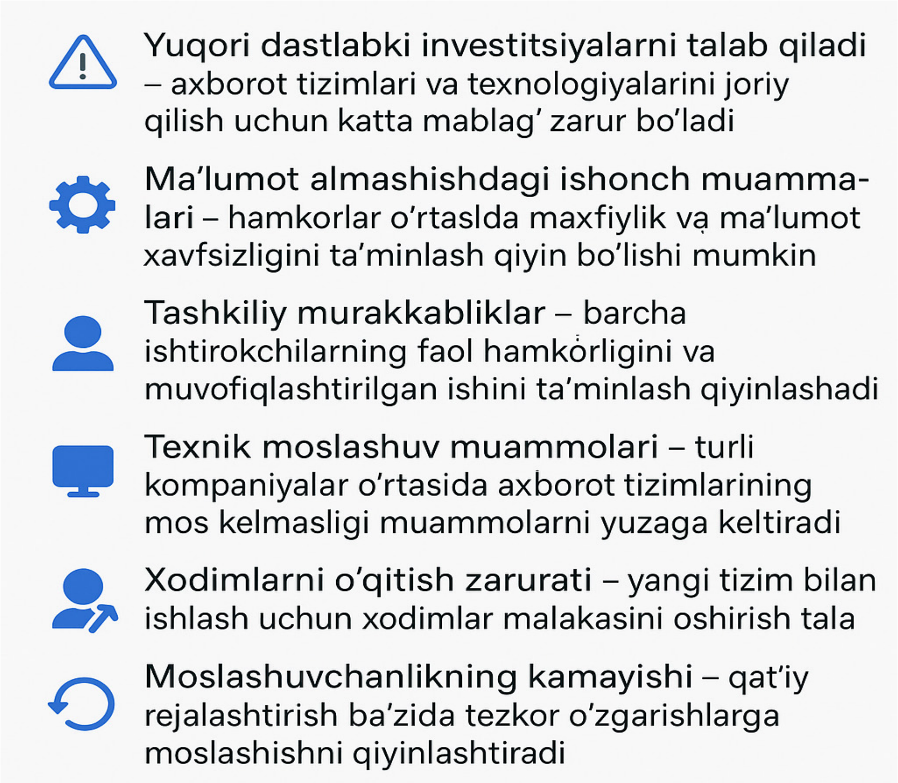

2-rasm. Ta’minot zanjirida CPFR texnologiyasi foydalanishni kamchiliklari.

Xulosa

Men ushbu tezis ishimda CPFR orqali ishlab chiqaruvchi, distribyutor va chakana savdo o‘rtasida real vaqtli ma’lumot almashinuvi yo‘lga qo‘yilib, zaxiralar optimallashtiriladi, logistika xarajatlari kamayadi, ishlab chiqarish va savdo barqarorligi ta’minlanishini tushundim. Shu bilan birga, CPFR texnologiyasi joriy etilishi dastlabki bosqichda yuqori moliyaviy sarmoya, texnik muvofiqlik va xodimlarni tayyorlash kabi muammolarni keltirib chiqarishi mumkinligini aniqladim. Shunga qaramay, uzoq muddatli istiqbolda CPFR kompaniyalarga bozordagi raqobatbardoshlikni oshirish, mijozlar ehtiyojini tez va sifatli qondirish hamda umumiy iqtisodiy samaradorlikni 20–30% gacha yaxshilash imkonini berishini bilib oldim.

Takliflar

Izlangan ma’lumotlarimdan kelib chiqib, bir nechta taklif bera olaman. Yani bosqichma-bosqich joriy etish kerak, bu bilan CPFR texnologiyasini to‘liq joriy etishdan avval sinov loyihalar asosida sinab ko‘rish tavsiya etiladi. Keyin esa, hamkorlar o‘rtasida ishonch muhitini shakllantirish lozim, ma’lumot almashinuvi samaradorligini oshirish uchun ishtirokchilar o‘rtasida ochiqlik va ishonch tamoyillariga asoslangan munosabatlar rivojlantirilishi kerak. 3-qadam esa axborot tizimlarini standartlashtirish bo‘ladi, turli ishtirokchilar o‘rtasida uzviy integratsiyani ta’minlash uchun yagona texnik platforma va formatlardan foydalanish lozim. Xodimlarni o‘qitish va malakasini oshirish bu eng muhimlaridan biri sanaladi, yani CPFR jarayonlarida qatnashuvchi mutaxassislar uchun maxsus treninglar va doimiy malaka oshirish dasturlari ishlab chiqilishi kerak. Davlat va sanoat siyosatida raqamli transformatsiyani qo‘llab-quvvatlashni ham yo‘lga qo‘yish kerak, CPFR kabi ilg‘or texnologiyalarni joriy etishda davlat organlari va sanoat uyushmalarining rag‘batlantiruvchi dasturlari muhim ahamiyatga ega. Monitoring va tahlil tizimini joriy etish bir qancha ustulikni beradi, jumladan, CPFR samaradorligini doimiy ravishda baholab borish uchun KPI ko‘rsatkichlari asosida nazorat mexanizmlari ishlab chiqilishi kerak.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

1. Mentzer, J.T., Moon, M.A. (2004). Understanding Demand Management in Supply Chain. Supply Chain Management Review.
2. Barratt, M. (2003). Positioning the Role of Collaborative Planning, Forecasting and Replenishment. Journal of Retailing and Consumer Services.
3. Seifert, D. (2003). Collaborative Planning, Forecasting, and Replenishment: How to Create a Supply Chain Advantage. AMACOM Books.
4. Simchi-Levi, D., Kaminsky, P., & Simchi-Levi, E. (2008). Designing and Managing the Supply Chain: Concepts, Strategies, and Case Studies. McGraw-Hill.
5. https://www.supplychainquarterly.com – CPFR texnologiyasi va uning amaliyoti haqida maqolalar

6. https://www.scmr.com – Supply Chain Management Review saytidagi tahliliy materiallar
7. https://www.apics.org – logistika va ta’minot zanjiri boshqaruvi bo‘yicha xalqaro resurs
8. https://www.gartner.com – CPFR va raqamli ta’minot zanjiri transformatsiyasi bo‘yicha tahliliy hisobotlar

YASHIL
IQTISODIYOT&TARAQQIYOT
Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o‘g‘li

2025-yil, may.

© Materiallar ko‘chirib bosilganda ““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali manba sifatida ko‘rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma’sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin. Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com
Bot: @iqtisodiyot_77
Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo‘lishingiz mumkin. Obuna bo‘lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to‘lov haqidagi ma’lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo‘natishingizni so‘raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo‘natamiz.

““Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali 03.11.2022-yildan O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo‘yicha ro‘yxatdan o‘tkazilgan.
Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug‘bek tumani
Kumushkon ko‘chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz